

*Vam želi čestit Božić te
sretnu i uspješnu novu
2022. godinu*

SADRŽAJ

Objedinjeni odgovori na pitanja u vezi s primjenom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom

Drugo pravomoćno rješenje iz područja ZNTP-a

Pravilnik o izmjenama Pravilnika o poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima, pokvarljivim te proizvodno i tržišno osjetljivim poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima

Potpisan sporazum o suradnji Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja i Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti

Intenzivirane aktivnosti AZTN-a u okviru Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD)

Protumonopolska politika: Komisija poziva na podnošenje primjedbi na nacrt Smjernica o kolektivnim ugovorima u pogledu radnih uvjeta za samozaposlene pojedince

Održan webinar o nagodbama

Slovenski dan tržišnog natjecanja

Pravo tržišnog natjecanja i državnih potpora

Italija: Amazonu kazna od 1,128 milijardi dolara za zlouporabu vladajućeg položaja

Portugal: Kazna za supermarkete i zajedničkog dobavljača od 92.800 milijuna eura za "hub-and-spoke" kartel

Europska komisija: Kazna za financijski kartel banaka u iznosu od 344 milijuna eura

Objedinjeni odgovori na pitanja u vezi s primjenom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom ("Narodne novine", broj 52/2021., dalje u tekstu: ZID ZNTP) je stupio na snagu 1. rujna 2021., s tim da se ugovori između dobavljača i kupaca sklopljeni prije njegova stupanja na snagu moraju uskladiti s odredbama ZID ZNTP-a najkasnije u roku od šest mjeseci od dana njegova stupanja na snagu, dakle najkasnije do 1. ožujka 2022. Isto tako, kupci na koje se nije primjenjivao Zakon o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom ("Narodne novine", br. 117/17., dalje u tekstu: ZNTP (117/17.) moraju u istom roku, dakle najkasnije do 1. ožujka 2022. sklopiti ugovore sa svojim dobavljačima prehrambenih i/ili poljoprivrednih proizvoda, kako domaćim, tako i inozemnim, nad kojima imaju značajnu pregovaračku snagu ako ispunjavaju uvjete iz članka 4. ZID ZNTP-a.

Osim što je u hrvatsko zakonodavstvo preuzeta Direktiva (EU) 2019/633 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja

2019. o nepoštenim trgovačkim praksama u odnosima među poduzećima u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima (SL L 111, 25. 4. 2019., dalje u tekstu: Direktiva), ZID ZNTP-om uvodi nove pojmove i nove nepoštene trgovačke prakse, koje prelaze okvire nepoštenih trgovačkih praksi predviđenih Direktivom. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tek-

stu: AZTN) je u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede (dalje u tekstu: Ministarstvo ili Ministarstvo poljoprivrede), kao stručnim nositeljem izrade zakona, putem Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske udruge poslodavca, odvjetnika, ali i neposredno od nekih poduzetnika, prikupila i odgovorila na veći broj pitanja u vezi s njegovom primjenom. Isto tako, AZTN će u suradnji s Mi-

nistarstvom objaviti odgovore i na naknadno zaprimljena pitanja. Objavljeni odgovori na postavljena pitanja u vezi s primjenom ZID ZNTP-a, predstavljaju svojevrsne smjernice, kojima AZTN, pojašnjavajući pojedine njegove odredbe, želi usmjeriti adresate i olakšati im postupak prilagodbe, odnosno usklađivanja njihovih ugovora i načina poslovanja s odredbama Zakona. Pritom, tre-

ba imati na umu da se ti odgovori ne mogu primjenjivati automatski, već njihova primjena mora uzeti u obzir specifične uvjete svakog pojedinačnog slučaja. Stoga, prezentirani odgovori na pitanja adresata su načelne naravi i ne obvezuju AZTN ni u jednom konkretnom upravnom postupku, budući da AZTN donosi odluke u smislu Zakona na temelju utvrđenih svih relevantnih činjenica i okolnosti u postupku, vezanih kako uz sam način sklapanja ugovora, tako i uz cjelokupan sadržaj i provedbu ugovora.

Na ovoj poveznici <https://www.aztn.hr/ea/wp-content/uploads/2017/12/Objedinjeni-odgovori-na-pitanja-u-vezi-s-primjenom-ZNTPa-dopunjena-verzija-30112021.pdf> nalaze se citati pitanja adresata, po skupinama, redom kojim su zaprimljena u AZTN-u, kao i odgovori na ta pitanja, koji su otisnuti masnim slovima (bold). Napominje se da se odgovori na neka pitanja ponavljaju, međutim, ocijenjeno je kako bi zbog formulacije tih pitanja, bilo korisno da se ponove i odgovori na njih. **a**

Drugo pravomoćno rješenje iz područja ZNTP-a

Visoki upravni sud Republike Hrvatske (dalje u tekstu: VUSRH) odbio je žalbu tužitelja FRAGARIA d.o.o., Zagreb (dalje u tekstu: Fragaria) i potvrdio presudu Upravnog suda u Zagrebu, kojom je odbijen tužbeni zahtjev za poništenje rješenja Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: AZTN) od 16. prosinca 2020. godine te zahtjev za naknadu troškova upravnog spora.

Podsjećamo da je prvostupnijskom presudom odbijen

tužbeni zahtjev Fragarije za poništenje rješenja tuženika, AZTN-a od 26. srpnja 2019. godine, u upravnoj stvari utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi pri otkupu lubenica, protiv otkuplivača FRAGARIE u smislu ZNTP-a, kao i odbijen zahtjev za naknadu troškova upravnog spora.

Donošenjem opisane presude VUSRH-a, rješenje AZTN-a od 26. srpnja 2019. godine po-

stalo je pravomoćno. Poveznica na prethodno priopćenje o donesenom rješenju AZTN-a: <https://www.aztn.hr/provedba-zntp-a-aztn-kaznio-otkupljiva-ca-fragaria-d-o-o-s-350-tisuca-kuna-zbog-nametanja-nepostenih-trgovackih-praksi-njegovim-dobavljacima-lubenica/>

Cjeloviti tekst rješenja bez poslovnih tajni objavljen je na mrežnoj stranici AZTN-a na poveznici <https://www.aztn.hr/ea/wp-content/uploads/2019/09/UPI-034-032018-04021-1.pdf>.

Pravilnik o izmjenama Pravilnika o poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima, pokvarljivim te proizvodno i tržišno osjetljivim poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima

Pravilnik o izmjenama Pravilnika o poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima, pokvarljivim te proizvodno i tržišno osjetljivim poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima objavljen je 1. prosinca 2021. u "Narodnim novinama", broj 130/21. - https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_12_130_2190.html, a stupio je na snagu 9. prosinca 2021. godine.

Ukazujemo da je tim Pravilnikom stupanje na snagu popisa proizvodno i tržišno osjetljivih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda pomaknuto na 1. ožujka 2022. godine (umjesto dosadašnjeg 1. prosinca 2021. godine). **a**

Potpisan sporazum o suradnji Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja i Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti

Dr.sc. Mirta Kapural, dipl.iur, predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja i g. Tonko Obuljen dipl.ing. el., predsjednik Vijeća Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti, potpisali su 15. prosinca 2021. godine ažurirani ugovor o suradnji

skoj, da zajedničkim naporima, u cilju uvođenja novih, inovativnih usluga i tehnologija, novim tržišnim takmacima omogućuju pristup navedenim tržištima i da zajednički djeluju na sprječavanju svih oblika narušavanja tržišnog

natjecanja poduzetnika, AZTN i HAKOM sklopili su sporazum o suradnji na području zaštite tržišnog natjecanja na navedenim tržištima kao i drugim tržištima na kojima se pojavi potreba za suradnjom.

Suradnja će se kontinuirano odvijati na način da u slučajevima mogućeg narušavanja tržišnog natjecanja na navedenim tržištima, sukladno nadležnostima iz Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, Zakona o elektroničkim komunikacijama, Zakona o poštanskim uslugama, Zakona o željeznici i Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu, svaka ugovorna strana može zatražiti stručno mišljenje druge ugovorne strane o sukladnosti takvog ponašanja i djelovanja poduzetnika s općim i posebnim propisima o tržišnom natjecanju te stručnu i tehničku pomoć potrebnu za rješavanje konkretnih slučajeva u nadležnosti ugovornih strana.

AZTN i HAKOM će nastaviti suradnju posebno uzajamnim pružanjem odgovarajuće stručne i tehničke pomoći potrebne za rješavanje konkretnih slučajeva u nadležnosti ugovornih strana, izradom stručnih mišljenja na zahtjev i za potrebe druge ugovorne strane i razmjenom relevantnih informacija podataka, obavijesti iz područja zaštite tržišnog natjecanja na navedenim tržištima.

Temeljem sporazuma surađivat će se i na kontinuiranoj edukaciji stručnjaka AZTN-a i HAKOM-a na području zaštite tržišnog natjecanja i srodnih područja, a posebno uključivanjem u obrazovne programe koje za jednu od ugovornih strana organizira neko tijelo ili organizacija te zajedničkim organiziranjem edukacija, stručnih skupova, okruglih stolova ili konferencija.

Potpisivanjem ovog sporazuma nastavit će se dugogodišnja dobra suradnja između ova dva regulatora. **a**

U cilju unaprjeđivanja suradnje na području zaštite tržišnog natjecanja, osobito na tržištu elektroničkih komunikacija, poštanskih i željezničkih usluga i digitalnih tržišta kao i osiguravanja djelotvornog i učinkovitog tržišnog natjecanja u Republici Hrvat-

- ! AZTN I HAKOM ĆE NASTAVITI SURAĐIVATI NA PODRUČJU ZAŠTITE TRŽIŠNOG NATJECANJA
- S CILJEM JAČANJA TRŽIŠNOG NATJECANJA NA NAVEDENIM TRŽIŠTIMA, POLAZEĆI OD ZNAČAJA OVIH TRŽIŠTA ZA CJELOKUPNO GOSPODARSTVO REPUBLIKE HRVATSKE

Intenzivirane aktivnosti AZTN-a u okviru Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD)

Od 29. studenog do 10. prosinca predstavnici AZTN-a sudjelovali su na sastancima Odbora za tržišno natjecanje, Globalnog foruma za tržišno natjecanje, projekta "Pošteni tržišni uvjeti za konkurentnost" te na webinaru Regionalnog centra u Budimpešti

Osnovan 2001., OECD Globalni forum o tržišnom natjecanju svake godine okuplja visoke dužnosnike iz više od 100 tijela za zaštitu tržišnog natjecanja i međunarodnih organizacija diljem svijeta, kako iz zemalja OECD-a, tako i zemalja koje nisu članice OECD-a. Zajedno s predstavnicima međunarodnih organizacija i pozvanim stručnjacima, sudionici debatiraju i raspravljaju o ključnim temama na dnevnom redu. Sa širokim fokusom na razvoj, Forum promiče širi dijalog koji obuhvaća veze između politike tržišnog natjecanja i drugih kamena temeljaca gospodarskog razvoja. Program uključuje okrugle stolove i prezentacije istaknutih stručnjaka. Ove godine tri su teme bile okosnica virtualnog Globalnog foruma, održanog od 6. do 8. prosinca: trgovina, razvoj i tržišno natjecanje (materijali dostupni na oe.cd/tradedev), ekonomska analiza i dokazi u predmetima zlorporabe vladajućeg

položaja (materijali dostupni na oe.cd/analysis) i kako tijela za tržišno natjecanje promiču tržišnu neutralnost (oe.cd/compneutrality). Prvi dan, posvećen politikama tržišnog natjecanja, trgovine i razvoja, bio je usmjeren na rijetko postavljana pitanja međudjelovanja ovih politika, kao što su: kako se tržišno natjecanje i trgovinska

politika mogu zajedno koristiti za održavanje jednakih uvjeta; postoje li područja sukoba između trgovine i politike tržišnog natjecanja, te kako njima treba upravljati; treba li politika tržišnog natjecanja uzeti u obzir razlike u gospodarskim sustavima ili politikama kao što su npr. subvencije koje mogu stvoriti poremećaje

u trgovini, te ako da, kako; treba li se trgovinska politika koristiti za promicanje veće usklađenosti politike tržišnog natjecanja u svim jurisdikcijama.

Drugog dana Foruma sudionici su se bavili izazovima provedbe pravila o zlorporabi vladajućeg položaja. Teorije štete, ukorijenjene u ekonomskim konceptima, u bitnome ovise o uvjetima na pojedinom tržištu – postupanje koje je u jednom slučaju štetno, u drugome može ići u korist tržišnog natjecanja. Dakle, postoji potreba za pomnom ekonomskom ocjenom pojedinog postupanja. Tijekom rasprave su, u tom smislu, iznesena pitanja kao što su: koje se teorije štete mogu primijeniti i koja je ekonomska osnova za te teorije; koje se analitičke tehnike mogu upotrijebiti za procjenu ovih teorija i kakve dokaze koristimo; kako bi nadležna tijela trebala postupati u prikupljanju dokaza u predmetima zlorporabe i koje se strategije mogu koristiti

kada su kvantitativni dokazi ograničeni; koja bi druga praktična pitanja trebala uzeti u obzir nadležna tijela u analizama u ovakvoj vrsti predmeta. Uz panel diskusiju, održane su i tri manje raspravne skupine na teme tehnika i dokaza za ocjenu tržišne snage, isključivog postupanja, te predatorskih cijena.

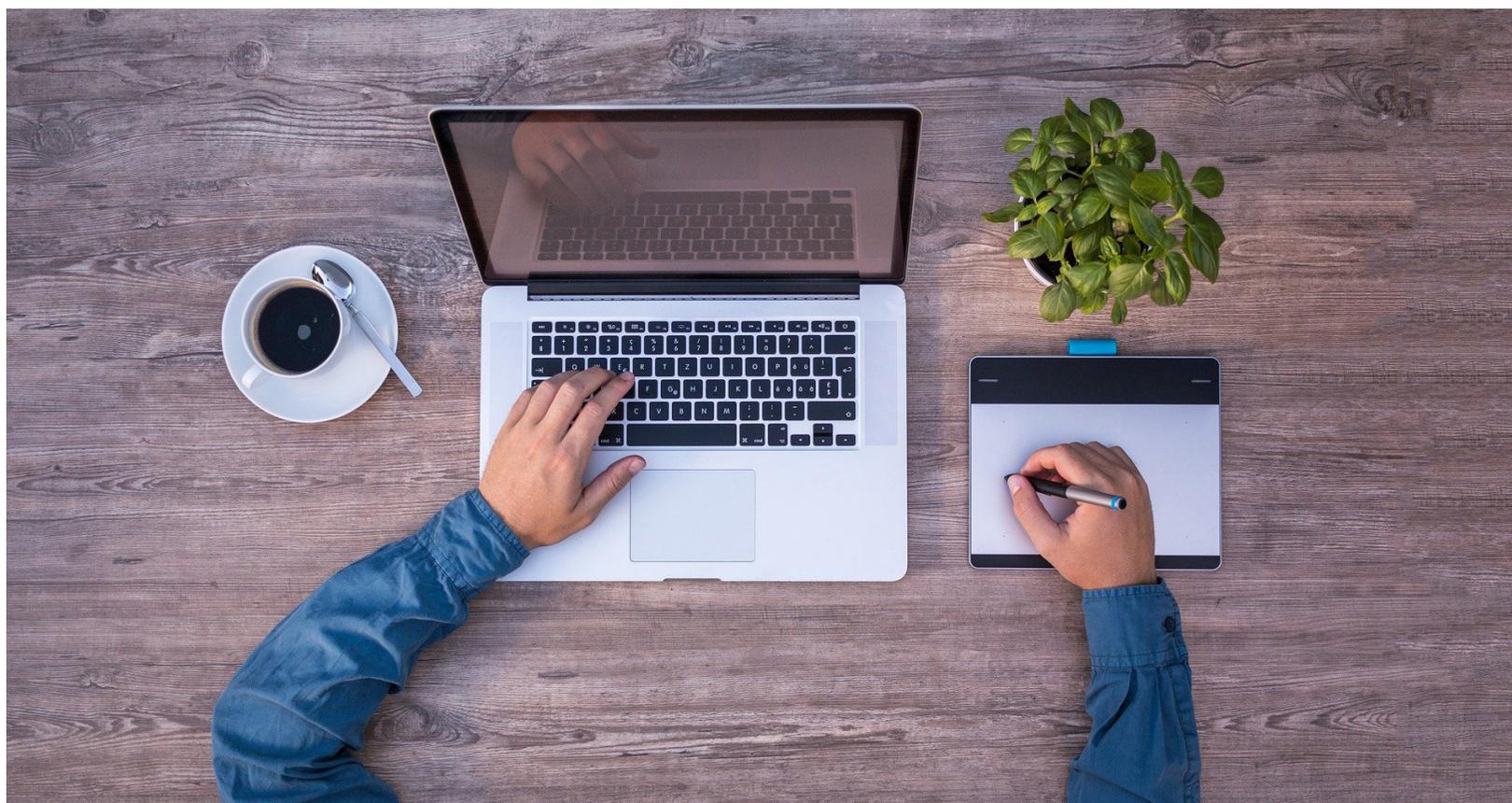
Završni dan Foruma bio je posvećen razmatranju poremećaja na tržištu do kojih dolazi kad neki poduzetnici ostvaruju koristi od narušenog tržišnog natjecanja. Kako ne bi došlo do odvratanja od ulaganja i stvaranja regulatornih nesigurnosti, tijela za tržišno natjecanja imaju svoju ulogu u promicanju primjene načela tržišne (konkurentske) neutralnosti. Stručnjaci su predstavili pojam konkurentske neutralnosti, kao i nedavno usvojene OECD-ove Preporuke o konkurentske neutralnosti, nakon čega je uslijedila rasprava o iskustvima pojedinih nadležnih tijela. **a**

! OECD sastanci, projekti i edukacije

Od 29. studenoga do 3. prosinca održani su sastanci OECD-ovog Odbora za tržišno natjecanje, zatvoreni za javnost, na koje se predstavnici AZTN-a redovito pozivaju zahvaljujući statusu sudionika koji je Republika Hrvatska stekla u ovom OECD-ovom tijelu 2016. godine. Predstavnici AZTN sudjelovali su 9. prosinca na prvom sastanku nove faze OECD-ovog projekta "Pošteni tržišni uvjeti za konkurentnost", nakon uspješnog dovršetka prve faze u kojoj je OECD izradio prikaz stanja u politici tržišnog natjecanja i borbe protiv korupcije u RH, uključujući i niz preporuka za nadležna tijela. Konačno, 9. i 10. prosinca predstavnice stručne službe AZTN-a sudjelovale su na webinaru OECD-ovog Regionalnog centra na temu djelotvorne provedbe istražnih postupaka u predmetima ocjene sporazuma i utvrđivanja zlorporabe vladajućeg položaja poduzetnika.

Protumonopolska politika: Komisija poziva na podnošenje primjedbi na nacrt Smjernica o kolektivnim ugovorima u pogledu radnih uvjeta za samozaposlene pojedince

Nacrt Smjernica dio je paketa koji obuhvaća i prijedlog direktive o poboljšanju radnih uvjeta u radu putem platformi te Komunikaciju o iskorištavanju svih prednosti digitalizacije za budućnost rada

Europska komisija poziva građane, poduzetnike, socijalne partnere, akademsku zajednicu, državna tijela i sve zainteresirane strane da podnesu primjedbe na nacrt Smjernica o primjeni prava EU-a o tržišnom natjecanju na kolektivne ugovore u pogledu radnih uvjeta za samozaposlene pojedince koji pružaju usluge. Nacrt Smjernica dio je paketa koji obuhvaća i prijedlog direktive o poboljšanju radnih uvjeta u radu putem platformi te Komunikaciju o iskorištavanju svih prednosti digitalizacije za budućnost rada.

Kolektivni ugovori

Kolektivni ugovori važan su alat za poboljšanje radnih uvjeta. Međutim, samozaposlene osobe u načelu se smatraju "poduzetnicima" i mogle bi kršiti članak 101. Ugovora o funkcioniranju EU-a (UFEU), ako kolektivno pregovaraju o svojim naknadama i drugim uvjetima poslovanja te su stoga

često u nedoumici kad je riječ o sudjelovanju u kolektivnim pregovorima.

Komisija provodi savjetovanje o nacrtu Smjernica u kojima se razjašnjavaju okolnosti u kojima pravo tržišnog natjecanja nije prepreka kolektivnim ugovorima kojima bi se poboljšali radni uvjeti za određene samozaposlene osobe, tj. one koje rade potpuno samostalno i ne zapošljavaju druge.

U nacrtu Smjernica prvo se na temelju postojeće sudske prakse opisuju okolnosti u kojima se samozaposleni pojedinci mogu usporediti s radnicima te se stoga na njih ne primjenjuje članak 101. Ugovora o funkcioniranju EU-a (UFEU). Nadalje, objašnjava se

da određeni sporazumi ne bi bili povod za intervenciju Komisije na temelju članka 101. UFEU-a, primjerice u situaciji u kojoj samozaposleni pojedinci teško mogu utjecati na svoje radne uvjete jer su u lošem pregovaračkom položaju. Budući da su se i internetska i stvarna tržišta rada promijenila, neke samozaposlene osobe ne uživaju neovisnost koju samozaposlenost obično donosi.

Nekima od njih zato je možda teško izboriti se za poboljšanje situacije te im se radni uvjeti mogu pogoršati, što uključuje i smanjena primanja.

Nacrtom Smjernica obuhvaćeni su mnogi samozaposleni pojedinci, među ostalima i osobe

koje su ekonomski ovisne ili zajedno s drugim radnicima rade na internetu i u stvarnom svijetu, osobe koje rade putem platformi te osobe koje o radnim uvjetima pregovaraju s ugovornim stranama određene gospodarske snage ili koje sudjeluju u kolektivnim ugovorima u skladu s Direktivom o autorskom pravu i odredbama nacionalnog radnog prava.

Nacrt Smjernica povezan je s objavljenim prijedlogom za poboljšanje radnih uvjeta u radu putem platformi, kojim se ujedno podupire održiv rast digitalnih radnih platformi u Europskoj uniji. U tom kontekstu Komisija iznosi prijedlog direktive i Komunikaciju o poboljšanju radnih uvjeta u radu putem platformi. Međutim, područje primjene nacrta Smjernica nije ograničeno na ekonomiju internetskih platformi.

Sljedeći koraci

Zainteresirane strane mogu poslati svoje primjedbe do 24. veljače 2022. godine. Komisija će zatim razmotriti stajališta dionika s ciljem da u drugom tromjesečju 2022. objavi konačnu verziju Smjernica. Izvješće o procjeni učinka bit će objavljeno zajedno s konačnom verzijom Smjernica. Konačne smjernice obvezivat će Komisiju u kasnijem tumačenju i provedbi pravila EU-a o tržišnom natjecanju.

Opis do sada učinjenog

Komisija je 6. siječnja 2021. godine objavila početnu procjenu učinka za tu inicijativu. Savjetovanje sa socijalnim partnerima i drugim dionicima provedeno je u razdoblju od 5. ožujka do 31. svibnja 2021. godine. Komisija je prije objave nacrta Smjernica pažljivo razmotrila sve povratne informacije. Izvješće o procjeni učinka bit će objavljeno u drugom tromjesečju 2022. godine zajedno s konačnom verzijom Smjernica.

U mandatnim pismima izvršnoj potpredsjednici Margrethe Vestager i povjereniku Nicolasu Schmitu, predsjednica von der Leyen naglasila je kako je važno da se u ovom mandatu "riješite pitanja radnih uvjeta za radnike koji rade putem platformi". Ova inicijativa jedna je od mjera kojima se nastoji odgovoriti na taj problem.

Komisija predano radi kako bi u skladu s europskim stupom

socijalnih prava zajamčila dostojanstvene i primjerene radne uvjete za sve u Europi. Kolektivni pregovori mogu biti važan alat za poboljšanje radnih uvjeta. U presudama u predmetima Albany i FNV Kunsten Sud je već razjasnio da kolektivni ugovori između poslodavca i radnika nisu obuhvaćeni člankom 101. UFEU-a. Nacrt Smjernica oslanja se na obrazloženja iz tih presuda te se u njemu objašnjava kako se članak 101. UFEU-a primjenjuje na kolektivne ugovore u pogledu radnih uvjeta za samozaposlene osobe i koji su provedbeni prioriteti Komisije u tom pogledu. Više informacija

[Pitanja i odgovori: Nacrt Smjernica o kolektivnim ugovorima samozaposlenih osoba](#)

[Pitanja i odgovori: poboljšanje radnih uvjeta u radu putem platformi](#)

[Priopćenje za medije: poboljšanje radnih uvjeta u radu putem platformi](#)

[Informativni članak: poboljšanje radnih uvjeta u radu putem platformi](#)

[Prijedlog direktive o poboljšanju radnih uvjeta u radu putem platformi](#)

[Komunikacija o boljim radnim uvjetima za snažniju socijalnu Europu: iskorištavanje svih prednosti digitalizacije za budućnost rada](#)

[Nacrt smjernica o primjeni prava EU-a o tržišnom natjecanju na samozaposlene pojedince u nepovoljnom položaju a](#)

Izjava Margrethe Vestager

Izvršna potpredsjednica za Europu spremna za digitalno doba, nadležna i za politiku tržišnog natjecanja, Margrethe Vestager izjavila je: "Digitalizacija ne utječe samo na način na koji poduzeća posluju, već i na način na koji ljudi rade. Ona je izvor novih prilika, ali nekima uzrokuje i poteškoće. Čak i ako rade izvan ekonomije platformi, neki samozaposleni pojedinci teško mogu sudjelovati u odlučivanju o vlastitim radnim uvjetima. U tijeku je savjetovanje o Smjernicama koje imaju za cilj donijeti pravnu sigurnost jer će objasniti u kojim okolnostima pravo tržišnog natjecanja nije prepreka nastojanjima određenih samozaposlenih pojedinaca da u kolektivnim pregovorima postignu bolje uvjete."

Održan webinar o nagodbama

2. prosinca u organizaciji AZTN-a, uz podršku Hrvatskog društva za pravo i politiku tržišnog natjecanja, održan je webinar na temu nagodbi u pravu tržišnog natjecanja

Webinar je započeo uvodnom riječju prof. dr.sc. Jasminke Pecotić, s Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koja je ujedno i moderirala webinar te dr.sc. Mirte Kapural, predsjednice vijeća AZTN-a, koja je istaknula kako je ovaj instrument novost u hrvatskom pravu tržišnog natjecanja koji je tek zadnjim Izmjenama ZZTN-a uveden. Cilj ovog webinara bio je da hrvatska stručna javnost sazna više o primjeni ovog instrumenta u praksi drugih država članica EU-a. Gospođa Kapural je predstavila i novi članak ZZTN-a kojim se uređuju nagodbe u RH, samo za kartele i s mogućim umanjnjem kazne

od 10 do 20 posto. Gospođa Maria João Melícias, članica Vijeća portugalske agencije, podijelila je iskustvo Portugala u primjeni ovoga instrumenta te istaknula kako je 70% predmeta riješeno primjenom nagodbi, koja nije ograničena samo na kartele, već se primjenjuje i na sve ostale predmete iz prava tržišnog natjecanja. U portugalskom sustavu nema određene razine umanjnja sankcija (kao npr. u sustavu EU-a gdje EK uvijek dodjeljuje 10 posto umanjnje kazne po osnovi nagodbe), nego se odlučuje u svakom pojedinačnom slučaju. Velike su prednosti primjene nagodbi, prije svega u procesnoj

ekonomičnosti jer se predmeti puno brže rješavaju (jedan predmet je npr. riješen već nakon pet mjeseci). Za primjenu metodologije kod nagodbi portugalska agencija ima usvojene smjernice o postupcima nagodbi, a svi predmeti dovršeni nagodbama potvrđeni su u postupcima pred sudovima.

Dr. Nikolaus Zevgolis iz grčke komisije za tržišno natjecanje je detaljno izložio praksu u primjeni nagodbi. Nagodbe su u Grčkoj prvi put uvedene 2016. godine te su pravila ažurirana 2019. godine s ciljem uspostavljanja veće pravne sigurnosti. Grčka agencija imala je 11 predmeta nagodbi u pet godina, kao i tzv. hibridne predmete nagodbi (kada se dio stranaka nagodi, a u odnosu na ostale postupak se nastavlja). Od toga broja bilo je 10 predmeta kartela, a umanjnje kazne koje se može dobiti temeljem nagodbi je uvijek 15 posto i to za sve predmete nagodbi. Gospodin Erwan Kerguelen, predstavnik francuske agencije, upoznao je sudionike s primjenom nagodbi u praksi francuskog regulatora. U razdoblju od 2016. do 2021.

godine francuska agencija donijela je 19 odluka u kojima su bile uključene nagodbe, ali nagodbe nisu predviđene samo za predmete kartela kao u sustavu EU-a. Također, ne postoji određeni postotak umanjnja kazne, već se isti utvrđuje u svakom predmetu. Vrlo je značajan doprinos procesnoj ekonomičnosti i učinkovitostima u vođenju postupaka pa se predmeti dovršavaju 4-6 mjeseci nakon slanja Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku što je znatno brži dovršetak postupka. Time se doprinosi boljem korištenju resursa i nema tužbi na sudu protiv rješenja u kojima je sklopljena nagodba. Francuska također ima usvojene Smjernice o postupku nagodbi što daje veću pravnu sigurnost i predvidljivost za poduzetnike, nagodbe su dobrovoljne, a stranke moraju same zatražiti nagodbu.

Na kraju, gospodin Frank Wijckmans, odvjetnik (CONTRAST, Bruxelles) dao je drugačiju perspektivu praktičara, koji zastupanjem stranaka sklapa nagodbe u postupcima iz prava tržišnog natjecanja pred tijelima za

zaštitu tržišnog natjecanja (EK ili belgijska agencija). Svoja iskustva predstavio je na konkretnom primjeru predmeta kartela kamiona. U ovom predmetu je izdvojio dva bitna momenta za stranke: fazu u postupku nakon izdavanja Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama (kada prijaviti i podnijeti zahtjev za nagodbu) te Hibridnu nagodbu, kada je jedan od sudionika kartela odlučio da neće sklopiti nagodbu. U nastavku je iznio potencijalne izvore pravne nesigurnosti sa stajališta stranaka koje razmatraju nagodbe. Strateški je za stranke složena odluka priznanje krivnje jer im je poslovni ugled u pitanju. Stoga, za donošenje odluke o nagodbi, prosječno umanjnje kazne od 10 do 20 posto nije najvažnije. Stranka razmatra koji su joj izgledi ako se ne nagodi te isplati li se stranci bolje voditi postupak do kraja. Prema mišljenju g. Wijckmansa nisu samo karteli pogodni za nagodbe, već i sve druge jasne povrede prava tržišnog natjecanja, kao što su zabranjeni vertikalni sporazumi nametanjem preprodajnih cijena (RPM), kao i neki predmeti zlouporaba vladajućeg položaja.

Snimka webinara bit će dostupna na YouTube kanalu HDPPTN-a na sljedećoj poveznici: <https://www.youtube.com/channel/UCgUeu64F4D6vegu-3DbahnEg> kao i na mrežnoj stranici [AZTN-a](https://www.aztn.hr).

Slovenski dan tržišnog natjecanja

13. prosinca u organizaciji Javne agencije RS za varstvo konkurencije, održan je online Slovenski dan tržišnog natjecanja

Uvodnu riječ dao je gospodin Andrej Matvoz, direktor AVK, nakon kojeg je predstavljeno nekoliko predmeta slovenske agencije.

Usljedilo je izlaganje gospođe Natalie Harsdorf Borsch, vršiteljice dužnosti predsjednika austrijskog saveznog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja i gospodina Ioannisa Lianos, predsjednika grčkog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja.

Nakon njihovih izlaganja, slijedilo je izlaganje dr. sc. Mirte Kapural, predsjednice Vijeća AZTN-a,

koja je govorila o iskustvu i izazovima AZTN-a u preuzimanju ECN+ Direktive. Na samom početku svog izlaganja, napomenula je kako je AZTN dobio nadležnost za formiranje i predsjedanje Radnom skupinom za izmjene i dopune Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja i preuzimanje ECN+ Direktive. Od studenog 2020. do ožujka 2021. godine Nacrt zakona prošao je međuresorna savjetovanja, javna savjetovanja i saborsku proceduru, a proces preuzimanja završen je u travnju ove godine kada je na snagu stu-

pio izmijenjeni Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja, koji je bio glavni pravni dokument za preuzimanje ECN+ Direktive.

Najveći izazov u prenošenju ECN+ Direktive svakako je bio transpozicija članka 23: Interakcija između zahtjeva za oslobođenje od novčanih kazni i sankcija fizičkim osobama. To je bio apsolutno najveći izazov s obzirom na to da se u hrvatskom sustavu zaštite tržišnog natjecanja kažnjavaju samo pravne osobe. Gospođa Kapural je istaknula kako je prenošenje ECN+ Direktive bilo

vrlo dugotrajno i zahtjevno te da je bila ključna suradnja s nadležnim ministarstvima, savjetovanje s EK, kao i s nacionalnim nadležnim tijelima drugih država. Usvajanje ECN+ Direktive bio je značajan korak naprijed u jačanju konvergencije provedbe prava tržišnog natjecanja u EU.

Postoje mnoge prednosti Direktive, kao što su odredbe o neovisnosti i resursima koje će uvelike pomoći nacionalnim nadležnim tijelima u dobivanju potrebnih financijskih i ljudskih resursa i nezamjenjive razine ne-

ovisnosti. Njime će se svim nacionalnim nadležnim tijelima pružiti jednake ovlasti za provedbu, a odredbe o oslobađanju ili umanjenju kazne trebale bi potaknuti više zahtjeva za oslobađanje od kazne i podići razinu pravne sigurnosti za potencijalne podnositelje zahtjeva.

Za kraj, gospođa Kapural je napomenula kako će vjerojatno biti potrebne daljnje prilagodbe u provedbi ECN+ Direktive, posebno u kontekstu digitalnih tržišta koja nisu spomenuta u samoj Direktivi. **a**

Pravo tržišnog natjecanja i državnih potpora

10. prosinca u Auli Sveučilišta u Zagrebu održano je predstavljanje knjige "Pravo tržišnog natjecanja i državnih potpora" autora Vlatke Butorac Malnar, Jasminke Pecotić Kaufman, Siniše Petrovića, Dubravke Akšamović i Marijane Liszt, u izdanju Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

O knjizi su govorili odvjetnik Mislav Bradvica (BMWC), prof. dr. sc. Tatjana Josipović (Pravni fakultet

Sveučilišta u Zagrebu), dr. sc. Mirta Kapural (predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja) te prof. dr. sc. Vesna Tomljenović (sutkinja Općeg suda EU).

Dr. sc. Mirta Kapural, predsjednica Vijeća AZTN-a, čestitala je autorima na cjelovitom, korisnom, aktualnom i zanimljivom udžbeniku te naglasila vrijednost ovako kompletnog udžbenika iz prava tržišnog natjecanja. Napomenula je kako

će korist ovoga udžbenika biti ne samo za studente već i za sve koji se bave pravom tržišnog natjecanja, a osobito za one koji će se tek početi baviti ovim područjem u praksi (npr. u AZTN-u, u odvjetničkim uredima i sl.)

Dodana vrijednost ove knjige svakako je uključivanje i područja državnih potpora, odnosno tržišnog natjecanja u širem smislu. Gospođa Kapural je posebno pohvalila

aktualnost udžbenika, koji se odnosi na dodavanje svih relevantnih odluka EK-a, presuda sudova EU-a, odluka AZTN-a, presuda Visokog upravnog suda RH, Ustavnog suda i Vrhovnog suda.

Zanimljivo je i korisno da je u udžbeniku dodana i privatnopravna provedba koja nadopunjava javnu provedbu prava tržišnog natjecanja, koja obično slijedi nakon odluke tijela za zaštitu tržišnog natjecanja,

čijom je odlukom utvrđena povreda. Također je pohvalila uključenost instrumenta nagodbi, pogotovo što je on nov u pravu tržišnog natjecanja.

Na kraju je napomenula kako je ovo drugo izdanje udžbenika objavljeno odmah nakon zadnjih izmjena ZZTN-a iz travnja ove godine te da je i zbog toga ova knjiga u potpunosti aktualna i kako se nada i trećem izdanju. **a**

Italija: Amazonu kazna od 1,128 milijardi dolara za zlouporabu vladajućeg položaja

Talijansko tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja (AGCM) utvrdilo je da je online gigant Amazon nanio štetu konkurentskim operatorima na tržištu pružanja logističkih usluga u internetskoj trgovini u Italiji te mu je osim novčane kazne u iznosu od 1,128 milijardi dolara izreklo i mjere praćenja daljnjeg poslovanja čije će provođenje pratiti poseban povjerenik.

Amazon Italija ima vladajući položaj na talijanskom tržištu posredničkih usluga. Na tom je tržištu nametao uporabu vlastite logističke usluge – Fulfilment by Amazon (FBA) – trgovcima koji posluju s Amazon.it na štetu logističkih servisa koje nude njegovi rivali te je time zloupotrebio i jačao svoj vladajući položaj.

Prema riječima AGCM-a, Amazon.it je trgovcima nametao obvezu korištenja Amazonove FBA usluge kao uvjet za pristup ključnim pogodnostima povećanja vidljivosti i prodaje na internetskoj stranici Amazon.it. Konkretno, trgovci su morali koristiti Amazonov FBA servis, ako su željeli dobiti oznaku Prime (koja onima koji ju imaju omogućava pristup prodaji više od 7 milijuna najboljih i najbogatijih kupaca članova Amazonovog programa vjernosti). Ako ne bi koristili povezanu FBA uslugu, Amazon bi im uskratio ne samo oznaku Prime, nego i mogućnost pristupa akcijama kao što su Black Friday, Cyber Monday, Prime Day i sl. – koje sve povećavaju mogućnost da prodavateljeva ponuda bude izabrana kao posebna ponuda, tzv. Featured Offer u posebno istaknutom pozicioniranju za proizvod na internetskoj stranici – Buy Box. Istraga je, naime, pokazala da su ove pogodnosti ključne za povećanje vidljivosti i prodaje, u konačnici, za uspjeh prodavateljevih ponuda na Amazonu. Uz to, prodavatelji trećih strana koji koriste FBA ne podliježu istim strogim kriterijima mjerenja uspješnosti koje Amazon primjenjuje kako bi nadzirao uspješnost trgovaca koji ne koriste FBA, što u konačnici ima za posljedicu brisanje računa trgovaca koji ne ispunjavaju ciljeve s platforme Amazon.it. Svojim postupanjem Amazon je nanio štetu ostalim pružateljima logističkih usluga u digitalnoj trgovini, sprečavajući ih da se

predstave online trgovcima kao pružatelji usluga usporedive kvalitete FBA usluzi Amazona i time osiguraju visoku vidljivost na Amazonu.it. Takvo postupanje produbilo je razliku između tržišne snage Amazona i njegovih konkurenata također i na tržištu dostave paketa kupljenih u internetskoj trgovini. Također, trgovci koji koriste Amazonovu logistiku ne nude svoje proizvode na drugim platformama. AGCM je uzevši u obzir ozbiljnost povrede i njezino trajanje, te značajne posljedice za tržišno natjecanje, ali i veličinu grupe koja je povredu počinila, izrekao ovu visoku kaznu. Dodatno, AGCM je propisao Amazonu mjere pra-

ćenja njegovog daljnjeg postupanja na tržištu putem povjerenika za nadzor. Mjere praćenja posebno su usmjerene na davanje povlastica i vidljivosti na internetskoj stranici Amazon.it svim trgovcima trećih strana, pod uvjetom da ispunjavaju fer i nediskriminirajuće kriterije, koje Amazon namjerava jamčiti Prime kupcima. U roku od godine dana te kriterije Amazon mora definirati i javno objaviti, te se obvezuje ne pregovarati o uvjetima logistike trgovaca u odnosu na njihove narudžbe na Amazon.it sa špediterima i/ili konkurentskim operatorima na tržištu pružanja logističkih usluga, izvan FBA. **a**

Portugal: Kazna za supermarkete i zajedničkog dobavljača od 92.800 milijuna eura za "hub-and-spoke" kartel

Portugalsko tijelo za tržišno natjecanje (AdC) je kaznilo četiri lanca supermarketa, njihovog zajedničkog dobavljača pića i dvoje pojedinaca s 92.800 milijuna eura za sklapanje zabranjenog sporazuma kojim su isti indirektno dogovarali cijene posredovanjem zajedničkog dobavljača (tzv. "hub-and spoke" kartel).

Supermarketi Modelo Continente, Pingo Doce, Auchan i Intermarché, dva direktora i dobavljač Super Bock sudjelovali u ovom dogovoru koji ima sva obilježja kartela i nanio je štetu mnoštvu portugalskih kupaca budući da ovi lanci pokrivaju velik dio teritorija Portugala u trgovini robe široke potrošnje.

Istragom je utvrđeno da su preko kontakata sa zajedničkim dobavljačem, a bez potrebe da međusobno komuniciraju, poduzetnici koji su sudjelovali u kartelu usklađivali cijene u svojim supermarketima, dakle, tajnim dogovorom koji ima sva obilježja kartela, a koji je u pravu tržišnog natjecanja poznat kao „hub-and-spoke“ kartel odnosno vertikalni kartel u kojem međusobni konkurenti koriste svoj poslovni odnos koji imaju sa zajedničkim dobavljačem kako bi dogovarali cijene, pri

čemu izbjegavaju izravni kontakt, kao što je to slučaj kod uobičajenog dogovora o cijenama.

Ovakvi tajni dogovori isključuju konkurenciju, a potrošačima uskraćuju mogućnost izbora povoljnije cijene, a čitavom lancu distribucije osiguravaju veću profitabilnost, uključujući i dobavljača i lance supermarketeta.

AdC je do dokaza o dogovaranju cijena došao naročito na temelju elektroničke pošte razmijenjene između dobavljača i trgovačkih lanaca. Treba napomenuti da je ovo druga kazna portugalskog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja za sudjelovanje u "hub-and-spoke" kartelu, u kojem su neki od sudionika sudjelovali i prvi puta 2020. kada je AdC kazno šest lanaca supermarketeta, dva dobavljača pića i dvoje pojedinaca s gotovo 304 milijuna eura za istu povredu.

I u ovogodišnjem slučaju povreda je trajala dugo – više od dvanaest godina, od 2003. do 2016. godine. Odnosila se na

više proizvoda dobavljača Super Bock, uključujući Super Bock, Carlsberg, Cristal i Cheers beers, Vitalis i Água das Pedras i Somersby. Svojom odlukom AdC je naložio momentalni prestanak postupanja budući da se ne može isključiti da ona i dalje traju.

Kaznu koju je izrekao, u ukupnom iznosu od 92.800 milijuna eura, odredio je uzevši u obzir

iznos prodaje navedenih poduzetnika u prometu roba ili usluga u svim godinama nezakonitog postupanja. U skladu s propisima o tržišnom natjecanju, kazna ne može biti viša od 10 % ukupnog prihoda poduzetnika u godini koja je prethodila odluci o izricanju kazne.

Određujući kaznu AdC je u obzir uzeo ozbiljnost i trajanje povrede, razinu sudjelovanja u povredi od strane poduzetnika i financijsko stanje poduzetnika, u skladu s dobrom praksom i europskim smjernicama o utvrđivanju kazne. Pojedinačne kazne iznosile su: za Super Bock Bebidas, S.A. €33.296.000, Modelo Continente Hipermercados, S.A. €27.480.000, Pingo Doce – Distribuição Alimentar, S.A. €20.362.000, Auchan Retail Portugal, S.A €3.463.000, ITMP Alimentar, S.A. €8.265.000, za pojedince €113 odnosno €423.

Protiv odluke o kazni moguće je podnijeti žalbu, no ona ne odgađa izvršenje kazne. Međutim, poduzetnici se mogu žaliti sudu za tržišno natjecanje za odgodu izvršenja kazne, ako dokažu da im nanosi nepopravljivu štetu i za to pribave odgovarajuće jamstvo. **a**

Europska komisija: Kazna za financijski kartel banaka u iznosu od 344 milijuna eura

Europska komisija izrekla je ukupnu kaznu od 344 milijuna eura bankama koje su se udružile u kartel na forex spot tržištu trgovanja valutama (FX SPOT), uključujući UBS, Barclays, RBS, HSBC i Credit Suisse. Dok su četiri banke koje su se odlučile za nagodbu s EU regulatorom za tržišno natjecanje – UBS, Barclays, RBS i HSBC kažnjene s ukupno 261 milijuna eura, banka Credit Suisse, koja se nije odlučila za nagodbu, kažnjena je s 83 milijuna eura u redovnom postupku. "Naše odluke da kažnimo UBS, Barclays, RBS, HSBC i Credit Suisse šalju jasnu poruku da Komisija ostaje predana osiguravanju zdravog i konkurentnog financijskog sektora koji je bitan za ulaganja i rast", izjavila je Margrethe Vestager, povjerenica za tržišno natjecanje.

"Forex spot tržište trgovanja valutama jedno je od najvećih financijskih tržišta na svijetu. Tajni dogovori pet banaka narušili su integritet financijskog sektora na štetu europskog gospodarstva i potrošača."

Istaknula je da je time okončana šesta istraga kartela u financijskom sektoru od 2013. godine. U ovaj

istrazi Komisija je utvrdila da su određeni trgovci koji su na forex spot tržištu trgovali G-10 valutama, a činili su to u ime kažnjenih banaka, razmjenjivali osjetljive informacije i planove trgovanja dogovarajući i usklađivajući svoje strategije trgovanja u virtualnoj sobi – chatroomu kojeg su zvali "Sterling Lads".

Ta je razmijena informacija pomogla trgovcima u donošenju informiranih odluka o tržištu, bi li i kada kupovali

devize, što je u potpunoj suprotnosti s uobičajenim uvjetima kada trgovci koji djeluju neovisno odlučuju hoće li svojim odlukama ući u rizik koji je normalan na ovom financijskom tržištu.

Ponekad je to dijeljenje informacija također omogućilo trgovcima da prepoznaju prilike za usklađeno djelovanje, primjerice, postupanjem koje je poznato pod imenom "standing down", jednostavno rečeno, dogovorenim povlačenjem dijela trgovaca iz trgovanja kako bi izbjegli da neki drugi trgovac ostvari transakciju.

Sukladno Smjernicama Komisije o izricanju kazni, uzimajući u obzir vrijednost prodaje financijskih proizvoda, ozbiljnost, trajanje i teritorijalni opseg povrede, te sukladno Obavijesti Komisije o oslobađanju od kazni i smanjenju kazni u slučajevima kartela, UBS je ostvario potpuno oslobađanje od kazne jer je prvi prijavio kartel, te je tako izbjegao moguću kaznu u iznosu od 94 milijuna eura.

Barclays, RBS i HSBC ostvarili su smanjenje kazni jer su u postupku surađivali s Komisijom. Sukladno Obavijesti Komisije o postupku nagodbe u predmetima kartela, Barclays, HSBC, RBS i UBS, priznavanjem sudjelovanja u kartelu, ostvarili su smanjenje kazne od 10%. Budući da se Credit Suisse nije odlučio na suradnju u okviru pokajničkog postupka ili postupka nagodbe, nije ostvario mogućnost smanjenja kazne, no ipak mu je Komisija odobrila 4% smanjenja budući da nije bio odgovoran za sve povrede.

Ovo je treća odluka Komisije kojom je utvrdila povredu na forex tržištu, osma hibridna nagodba, i drugi postupak u kojem je na dio sudionika kartela paralelno primijenjena nagodba i odluka o povredi za sudionike kartela koji nisu pristali na postupak nagodbe. **a**

